

Representantforslag 27 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Dokument 8:27 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om avvikling av pelsdyrnæringen

Til Stortinget

Bakgrunn

Pelsdyrnæringen i Norge består i dag av rundt 270 pelsdyrfarmer, ifølge Landbruks- og matdepartementet. Det har vært en kraftig reduksjon fra over 1 000 enheter for bare ti år siden. Samtidig er antallet pelsdyr omtrent konstant, rundt 1 million dyr. I norsk pelsdyroppdrett holdes kun rev og mink.

Hold av oppdrettsrev og oppdrettsmink avviker grunnleggende fra annet dyrehold i samfunnet, der utviklingen tenderer mot løsdrift og større plass. Løsdriftskravet for kyr trådte i kraft i 2014. 50 prosent av verpehøns er nå enten økologisk eller frittgående. Pelsdyrnæringen har så langt avvist en utvikling mot andre driftsformer enn burhold.

Forslagsstiller mener at burhold av rev og mink, uavhengig av renslighet og såkalt miljøberiking i buret, er så problematisk for dyrevelferden at driftsformen må avvikles.

Faglig enighet om uforsvarlig dyrevelferd

Dagens pelsdyrhold går også på akkord med norsk dyrevelferdslov. I lov om dyrevelferd, vedtatt av Stortinget i 2009, står det i § 22 at

«Dyr skal bare holdes hvis de kan tilpasse seg holdet på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte.»

Videre heter det i § 23 om dyrs levemiljø at

«Dyreholder skal sikre at dyr holdes i miljø som gir god velferd ut fra artstypiske og individuelle be-

hov, herunder gi mulighet for stimulerende aktiviteter, bevegelse, hvile og annen naturlig atferd. Dyrs levemiljø skal fremme god helse og bidra til trygghet og trivsel».

Et av landets høyeste fagorgan på etologi (dyreatferd), Veterinærinstituttet, uttalte senest i 2013 at hold av rovdyr som rev og mink i bur er uforenlig med god velferd:

«Veterinærinstituttet mener at de krav regelverket vårt stiller til hold av pelsdyr ikke i rimelig grad sikrer akseptabel dyrevelferd, selv om forskriftskravene følges. Veterinærinstituttet er dessuten bekymret for om det er praktisk mulig å føre godt nok tilsyn og sikre tillitsfulle dyr i de største besetningene. På denne bakgrunn mener Veterinærinstituttet at vårt pelsdyrhold bør avvikles».

§ 22 og § 23 i dyrevelferdsloven er dermed ikke oppfylt.

Også Veterinærforeningen vedtok i 2009 en uttalelse hvor de stadfester at

«Dagens pelsdyrhold er basert på hold av aktive rovdyr i små nettingbur. Driftsformen betyr at dyrene ikke får tilfredsstillende naturlige adferdsbehov. (...) DNV mener derfor at tiden nå er moden for å vurdere avvikling av alt pelsdyrhold i Norge.»

Både mink og rev har behov for å løpe og streife over større områder, som følge av deres revirhevdning og jaktinstinkt. Mink er i tillegg dyr som normalt tilbringer mye tid i vann og har et sterkt, iboende behov for tilgang til vann. Dette naturlige behovet er ikke oppfylt i dagens minkoppdrett.

For rev som holdes i dyreparker gjelder derfor andre regler enn i pelsdyroppdrettet, nettopp ut ifra artstypiske behov. I rundskriv for utforming av dyrepark fra regjeringen M-5/1995 står i 2.2 om dyrs adferd at

«Dyr skal kunne utøve en for arten naturlig adferd, så langt det er mulig. De skal disponere arealer med topografi, vegetasjon og annet innhold som er mest mulig lik artens naturlige biotop. Dyr skal ha god plass til å kunne trekke seg unna andre dyr med aggressiv adferd (f.eks. territoriale dyr, dyr med unger, m.v.), slik at sosiale konflikter kan unngås.»

Domestisering (temming) av rev og mink i Norge har ikke vært vellykket. En studie fra Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) i 2012 konkluderer med at bare 37 prosent av minken og 40 prosent av reven er tamme. Resten klassifiseres som frykt-somme.

Pelsdyroppdrettet som del av landbruket

Næringsstrukturen på pelsdyroppdrettet i Norge har endret seg kraftig. En gjennomgang av data fra Statens landbruksforvaltning viser at det mot slutten av 2013 bare var 108 matproduserende bønder som drev med pelsdyr. De resterende 180 enhetene driver kun med pels, og ikke matproduksjon. Langt de fleste av disse holder til i nærheten av by eller tettsteder.

Ifølge Mattilsynet er flesteparten av arbeiderne ved pelsfarmene fra Øst-Europa. Pelsdyrhold i Norge har dermed liten betydning for bosetting på landsbygda, for matproduserende bønder og for sysselsetting av arbeidsføre nordmenn. Foredling av råskinn fra dyrene foregår nå i utlandet, og gir ikke økonomisk tilleggsgjenvinst.

Pelsdyrindustrien mottar i 2014 totalt rundt 40 millioner kroner over landbruksbudsjettet, og over halvparten av dette går til fôrfraktsstøtte. Med endringene i tilleggsproposisjonen for statsbudsjettet 2014, hvor deler av statsstøtten ble reversert mot økt tollbeskyttelse for næringen, er subsidiene knapt redusert. Forslagsstiller minner i den forbindelse om at pelsdyrnæringen i Norge er en ren eksportindustri.

Politisk utsettelse av avviklingen

Allerede i 2003 fastslo regjeringen Bondevik II, med partiene Kristelig Folkeparti, Høyre og Venstre i St. meld. nr. 12 (2002–2003) Om dyrehold og dyrevelferd at pelsdyroppdrett bør vurderes avviklet i

2013, hvis forholdene ikke er blitt vesentlig forbedret:

«Dersom det ikke oppnås vesentlige avlsmessige forbedringer når det gjelder dyrenes helsetilstand i løpet av en tiårsperiode, bør det vurderes å avvikle pelsdyrholdet.»

Da denne fristen var utløpt i 2013, ble det i stedet for en avviklingsplan av daværende regjering satt ned et pelsdyrutvalg som skal vurdere næringens framtid. Utvalget skal levere sin rapport i løpet av desember 2015.

Stortinget kan ikke lenger godta et dyrehold som så grunnleggende går på akkord med norsk dyrevelferdslov. Forslagsstiller mener det er åpenbart at hold av rev og mink basert på burhold ikke kan foregå dyrevelferdsmessig forsvarlig, selv der den er i tråd med gjeldende forskrifter for hold av pelsdyr. Næringen selv avviser at annen type drift enn burhold er realistisk.

Det er derfor på høy tid med en plan for avvikling av pelsdyroppdrettet i Norge. Det bør innføres en umiddelbar stans i etableringen av nye pelsdyrfarmer, samt en stans i utbygging av eksisterende anlegg. Dette reduserer også utgifter til investeringsstøtte til en næring som likevel skal avvikles. Forslagsstiller mener en avvikling over fire år, med omstillingsstøtte i overgangsperioden, gjør kompensasjon overflødig.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen umiddelbart å igangsette en avvikling av norsk pelsdyroppdrett, med umiddelbar stans i nye etableringer og med omstillingsstøtte i en avviklingsperiode på fire år.
2. Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram for Stortinget et import- og omsetningsforbud av produkter fra fangst eller dyrehold som ikke kan påvises godkjent etter norske forskrifter.

5. november 2014